



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. spalio 6 d.*

„Apeliacinis skundas – Bendra užsienio ir saugumo politika (BUSP) – ESS 29 straipsnis – SESV 215 straipsnis – Ribojamosios priemonės Irano Islamo Respublikai – Žala, kurią apeliantas tariamai patyrė dėl jo pavadinimo įtraukimo į asmenų ir subjektų, kurių lėšos ir ekonominiai ištekliai išaldomi, sąrašą ir palikimo jame – Ieškinys dėl žalos atlyginimo – Teisingumo Teismo jurisdikcija priimti sprendimą dėl prašymo atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl ribojamųjų priemonių, numatytų BUSP srities sprendimuose – Pakankamai sunkus teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimas – Aktų, kuriais nustatomos ribojamosios priemonės, nepakankamas motyvavimas“

Byloje C-134/19 P

dėl 2019 m. vasario 18 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Bank Refah Kargaran, įsteigtas Teherane (Iranas), atstovaujamas advokatų J.-M. Thouvenin ir I. Boubaker,

apeliantas,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Sąjungos Tarybai, atstovaujamai M. Bishop ir V. Piessevaux,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Europos Komisijai, iš pradžių atstovaujamai R. Tricot, C. Zadra ir A. Tizzano, vėliau L. Gussetti, A. Bouquet, R. Tricot ir J. Roberti di Sarsina,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, A. Arabadžiev, A. Prechal, M. Vilaras, M. Safjan (pranešėjas) ir S. Rodin, teisėjai E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, F. Biltgen, K. Jürimäe, A. Kumin, N. Jääskinen ir N. Wahl,

generalinis advokatas G. Hogan,

posėdžio sekretorė M. Krausenböck, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2020 m. kovo 9 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: prancūzų.

susipažinęs su 2020 m. gegužės 28 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Savo apeliaciniu skundu *Bank Refah Kargaran* prašo iš dalies panaikinti 2018 m. gruodžio 10 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Bank Refah Kargaran / Taryba* (T-552/15, nepaskelbtas Rink., toliau – skundžiamas sprendimas, EU:T:2018:897), kuriuo šis teismas atmetė apelianto ieškinį dėl SESV 268 straipsniu grindžiamo prašymo atlyginti žalą, patirtą dėl jam nustatytų ribojamųjų priemonių.

Ginčo aplinkybės

- 2 Skundžiamo sprendimo 1–13 punktuose ginčo aplinkybės yra išdėstytos taip:
 - „1 Ši byla susijusi su ribojamosiomis priemonėmis, nustatytomis siekiant paveikti Irano Islamo Respubliką, kad ji nutrauktų branduolinę veiklą, susijusią su padidinta platinimo rizika, ir branduolinių ginklų siuntimo į taikinių sistemų kūrimo veiklą.
 - 2 Ieškovas *Bank Refah Kargaran* yra Irano bankas.
 - 3 2010 m. liepos 26 d. ieškovo pavadinimas įtrauktas į subjektų, dalyvaujančių branduolinių ginklų platinimo veikloje, sąrašą, esantį 2010 m. liepos 26 d. Tarybos sprendimo 2010/413/BUSP dėl ribojamųjų priemonių Iranui, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2007/140/BUSP (OL L 195, 2010, p. 39), II priede. Ieškovo pavadinimo įtraukimas į sąrašą buvo motyvuotas tuo, kad jis perėmė *Bank Melli Iran* vykdytą veiklą, kai jam buvo nustatytos ribojamosios priemonės.
 - 4 Dėl tos pačios priežasties ieškovo pavadinimas 2010 m. liepos 26 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 668/2010, kuriuo įgyvendinama Reglamento Nr. 423/2007 7 straipsnio 2 dalis (OL L 195, 2010, p. 25), buvo įtrauktas į 2007 m. balandžio 19 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 423/2007 dėl ribojančių priemonių Iranui (OL L 103, 2007, p. 1) V priede esantį sąrašą. Reglamentą Nr. 423/2007 panaikinus 2010 m. spalio 25 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 961/2010 dėl ribojamųjų priemonių Iranui (OL L 281, 2010, p. 1), apelianto pavadinimas buvo įtrauktas į pastarojo reglamento VIII priede esantį sąrašą.
 - 5 2010 m. spalio 25 d. Sprendimu 2010/644/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/413 (OL L 281, 2010, p. 81), Europos Sąjungos Taryba paliko apelianto pavadinimą Sprendimo 2010/413 II priede esančiame sąrašė. 2011 m. gruodžio 1 d. Tarybos sprendimu 2011/783/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/413 (OL L 319, 2011, p. 71), šis sąrašas, kiek jis susijęs su apeliantu, nebuvo pakeistas.
 - 6 2011 m. gruodžio 1 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1245/2011, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 961/2010 (OL L 319, 2011, p. 11), apelianto pavadinimas paliktas Reglamento Nr. 961/2010 VIII priede esančiame sąrašė. Reglamentas Nr. 961/2010 panaikintas 2012 m. kovo 23 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 267/2012 dėl ribojamųjų priemonių Iranui (OL L 88, 2012, p. 1). Apelianto pavadinimas įtrauktas į pastarojo reglamento IX priede pateiktą sąrašą. Dėl apelianto nurodyti motyvai nebuvo pakeisti.

- 7 2011 m. sausio 19 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo apelianto ieškinį (įregistruotas numeriu T-24/11) dėl, be kita ko, Sprendimo 2010/644 ir Reglamento Nr. 961/2010 panaikinimo, kiek jie susiję su apeliantu. Vėliau apeliantas pakeitė savo reikalavimus ir prašė panaikinti Sprendimą 2011/783, Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1245/2011 ir Reglamentą Nr. 267/2012, kiek šie aktai susiję su apeliantu.
- 8 2013 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Bank Refah Kargaran / Taryba* (T-24/11, EU:T:2013:403, toliau – sprendimas dėl panaikinimo) [83] punkte Bendrasis Teismas pripažino pagrįstu antrąjį apelianto ieškinio pagrindą, kiek jis buvo paremtas pareigos motyvuoti pažeidimu.
- 9 Dėl to Bendrasis Teismas iš esmės panaikino apelianto pavadinimo įtraukimą į sąrašus, esančius Sprendimo 2010/413, iš dalies pakeisto Sprendimu 2010/644, vėliau Sprendimu Nr. 2011/783, II priede, Reglamento Nr. 961/2010, iš dalies pakeisto Įgyvendinimo reglamentu Nr. 1245/2011, VIII priede ir Reglamento Nr. 267/2012 IX priede.
- 10 Sprendime dėl panaikinimo Bendrasis Teismas taip pat nusprendė, kad Sprendimo 2010/413, iš dalies pakeisto Sprendimu 2010/644, vėliau Sprendimu 2011/783, II priedas apelianto atžvilgiu lieka galioti, kol įsigalios Reglamento Nr. 267/2012 IX priedo, kiek jis susijęs su apeliantu, panaikinimas.
- 11 Po sprendimo dėl panaikinimo 2013 m. lapkričio 15 d. Tarybos sprendimu 2013/661/BUSP, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2010/413 (OL L 306, 2013, p. 18), apelianto pavadinimas pakartotinai įtrauktas į Sprendimo 2010/413 II priede pateiktą sąrašą.
- 12 Todėl 2013 m. lapkričio 15 d. Tarybos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 1154/2013, kuriuo įgyvendinamas Reglamentas Nr. 267/2012 (OL L 306, 2013, p. 3), apelianto pavadinimas pakartotinai įtrauktas į Reglamento Nr. 267/2012 IX priede esantį sąrašą. Nurodyti tokie su apeliantu susiję motyvai:

„Subjektas, teikiantis paramą Irano Vyriausybei. Jo 94 % nuosavybės teise priklauso „Iranian Social Security Organisation“ (Irano socialinės apsaugos organizacijai), o ji yra kontroliuojama Irano Vyriausybės ir teikia bankininkystės paslaugas valstybės ministerijoms.“
- 13 2014 m. sausio 28 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo apelianto ieškinį dėl, be kita ko, Sprendimo 2013/661 ir Įgyvendinimo reglamento Nr. 1154/2013 panaikinimo, kiek šie teisės aktai susiję su apeliantu. 2016 m. lapkričio 30 d. Sprendimu *Bank Refah Kargaran / Taryba* (T-65/14, nepaskelbtas Rink., EU:T:2016:692) Bendrasis Teismas atmetė ieškinį. Dėl šio sprendimo apeliacinis skundas nepateiktas.“

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 3 2015 m. rugsėjo 25 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo apelianto ieškinį, kuriuo jis prašė įpareigoti Sąjungą atlyginti žalą, patirtą dėl jam skirtų ribojamųjų priemonių nustatymo ir palikimo galioti iki jų panaikinimo sprendimu dėl panaikinimo, ir sumokėti jam 68 651 318 EUR sumą kartu su teisės aktuose nustatytais palūkanomis už patirtą turtinę žalą ir 52 547 415 EUR sumą kartu su teisės aktuose nustatytais palūkanomis už neturtinę žalą, taip pat – subsidiariai – kad Bendrasis Teismas nuspręstų, jog visa suma, kurios reikalaujama neturtinei žalai atlyginti, arba jos dalis laikytina turtine žala.
- 4 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė visą ieškinį ir nurodė apeliantui padengti bylinėjimosi išlaidas.

- 5 Pirma, skundžiamo sprendimo 25–32 punktuose Bendrasis Teismas savo iniciatyva išnagrinėjo savo jurisdikcijos nagrinėti ieškinį dėl žalos atlyginimo atsižvelgiant į sprendimus 2010/413, 2010/644 ir 2011/783, priimtus įgyvendinant bendrą užsienio ir saugumo politiką (BUSP), klausimą.
- 6 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 27 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad apeliantas neatskyrė Sąjungos atsakomybės, kylančios dėl sprendimų 2010/413, 2010/644 ir 2011/783 priėmimo BUSP srityje, nuo Sąjungos atsakomybės, kylančios priėmus reglamentus Nr. 961/2010, 267/2012 ir Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1245/2011.
- 7 Skundžiamo sprendimo 30 punkte Bendrasis Teismas laikėsi nuomonės, jog iš ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos šešto sakinio ir SESV 275 straipsnio pirmos pastraipos matyti, kad Sąjungos teismas iš principo neturi jurisdikcijos nei dėl pirminės teisės nuostatų, susijusių su BUSP, nei dėl teisės aktų, priimtų remiantis šiomis nuostatomis, ir kad tik išimtiniais atvejais pagal SESV 275 straipsnio antrą pastraipą Sąjungos teismas turi jurisdikciją BUSP srityje. Bendrasis Teismas pridūrė, kad ši jurisdikcija apima, pirma, ESS 40 straipsnio laikymosi kontrolę ir, antra, pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytas sąlygas privačių asmenų pareikštus ieškinius dėl Tarybos priimtų ribojamųjų priemonių BUSP srityje panaikinimo ir kad, priešingai, SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje Sąjungos teismui nesuteikiama jokios jurisdikcijos nagrinėti kokį nors ieškinį dėl žalos atlyginimo. Iš to Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad ieškinys, kuriuo prašoma atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl BUSP srityje priimto akto, nepriklauso šio teismo jurisdikcijai.
- 8 Skundžiamo sprendimo 31 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad vis dėlto turi jurisdikciją nagrinėti reikalavimą atlyginti žalą, kurią asmuo ar subjektas tariamai patyrė dėl pagal SESV 215 straipsnį jam nustatytų ribojamųjų priemonių.
- 9 Skundžiamo sprendimo 32 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad neturi jurisdikcijos nagrinėti apelianto reikalavimo, kiek juo siekiama, kad būtų atlyginta žala, tariamai patirta dėl sprendimuose 2010/413, 2010/644 ir 2011/783 numatytų ribojamųjų priemonių, ir kad jis turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl ieškinio tik tiek, kiek juo prašoma pripažinti Sąjungos deliktinę atsakomybę pagal reglamentus Nr. 961/2010 ir 267/2012 ir Įgyvendinimo reglamentą Nr. 1245/2011.
- 10 Antra, nagrinėdamas ieškinio dėl žalos atlyginimo, kiek jis susijęs su pirmesniame punkte minėtais reglamentais, pagrįstumą, Bendrasis Teismas patikrino, ar įvykdyta sąlyga, susijusi su veiksmų, dėl kurių priekaištaujama Tarybai, neteisėtumu.
- 11 Pirmiausia, skundžiamo sprendimo 41 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad sprendime dėl panaikinimo jis panaikino apelianto pavadinimo įtraukimą į sąrašus, esančius Reglamento Nr. 961/2010, iš dalies pakeisto Įgyvendinimo reglamentu Nr. 1245/2011, VIII priede ir Reglamento Nr. 267/2012 IX priede, remdamasis prieštaravimu, susijusiu su pareigos motyvuoti pažeidimu, ir konstatavo, kad šio įtraukimo motyvas nebuvo pakankamai tikslus.
- 12 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 43 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 296 straipsnyje įtvirtintos pareigos motyvuoti pažeidimas savaime nesukelia Sąjungos atsakomybės.
- 13 Skundžiamo sprendimo 45 punkte Bendrasis Teismas pridūrė, kad sprendime dėl panaikinimo jis panaikino apeliantui taikomas ribojamąsias priemones remdamasis pareigos motyvuoti pažeidimu, tačiau nenusprendė dėl jų pagrįstumo. Jis pažymėjo, kad 2014 m. lapkričio 25 d. Sprendime *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (T-384/11, EU:T:2014:986) konstatuotas neteisėtumas, apeliacine tvarka patvirtintas 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimu *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), yra kitokio pobūdžio ir pastarajame sprendime Bendrasis Teismas nenusprendė dėl Tarybos pareigos motyvuoti pažeidimo, todėl apeliantas negalėjo juo remtis teigdamas, kad nagrinėjamu atveju buvo nustatytas pakankamai sunkus Sąjungos teisės pažeidimas.

- 14 Antra, skundžiamo sprendimo 49 punkte Bendrasis Teismas nurodė, kad apeliantas rėmėsi sprendimo dėl panaikinimo 82 punktu, kuriame Bendrasis Teismas tvirtino, kad Taryba pažeidė pareigą pateikti apeliantui, kaip suinteresuotam asmeniui, turimus jo kaltę patvirtinančius įrodymus, kuriais remiantis nuspręsta jam taikyti lėšų išaldymo priemones. Vis dėlto Bendrasis Teismas nusprendė, kad šis teiginys turi būti aiškinamas atsižvelgiant į apelianto argumentą, nurodytą minėto sprendimo dėl panaikinimo 68 punkte, kad motyvų trūkumo neištaisė Tarybos vėliau pateikti dokumentai. Skundžiamo sprendimo 50 punkte Bendrasis Teismas pridūrė, kad vien šis teiginys neįrodo, jog padarytas pakankamai sunkus teisės į gynybą pažeidimas.
- 15 Be to, skundžiamo sprendimo 51 punkte Bendrasis Teismas pabrėžė: kadangi apeliantas pareiškė ieškinį dėl jam taikomų ribojamųjų priemonių, o Bendrasis Teismas šias priemones panaikino sprendime dėl panaikinimo, apeliantas negali remtis tuo, kad nagrinėjamu atveju padarytas pakankamai sunkus jo teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimas.
- 16 Trečia, skundžiamo sprendimo 52–58 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo apelianto dublike pateiktą argumentą, kad Taryba, neteisėtai įtraukdama jo pavadinimą į asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašus, netaikė kriterijaus, kurį ji tvirtina taikiusi, t. y. kriterijaus, susijusio su subjektais, kurie padėjo į sąrašus įtrauktiems asmenims ar subjektams išvengti tam tikrose Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos rezoliucijose arba Sprendime 2010/413 numatytų nuostatų arba jas pažeisti, o motyvai, kuriais remtasi įtraukiant apelianto pavadinimą į sąrašus, t. y. kad jis perėmė *Bank Melli Iran* veiklą, neatitinka šio kriterijaus.
- 17 Šiuo klausimu skundžiamo sprendimo 55 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad ieškinyje nurodytas pagrindas ir argumentai, kuriais siekiama įrodyti, jog egzistuoja pakankamai sunkus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas, dėl kurio gali kilti Sąjungos atsakomybė, buvo grindžiami tik neteisėtais veiksmais, kuriuos Bendrasis Teismas tariamai konstatavo sprendime dėl panaikinimo, ir kad, kiek tai susiję su šiais neteisėtais veiksmais, apeliantas ieškinio pareiškimo stadijoje nenurodė tariamo neteisėtumo, susijusio su tuo, kad jo pavadinimo įtraukimo į sąrašą asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, motyvas neatitiko Tarybos taikyto kriterijaus.
- 18 Skundžiamo sprendimo 56 ir 57 punktuose Bendrasis Teismas pridūrė, kad dublike pateiktas apelianto argumentas skiriasi nuo ieškinyje esančio argumento, nes grindžiamas ne pareigos motyvuoti pažeidimu, bet apelianto įtraukimo į sąrašus motyvų pagrįstumo ginčijimu, todėl dublike pateiktas apelianto argumentas negali būti laikomas ieškinyje nurodyto pagrindo išplėtimu. Tuo remdamasis Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 58 punkte padarė išvadą, kad atsižvelgiant į tai, jog apeliantas pateikė šį argumentą tik dubliko stadijoje ir jis nesusijęs su jokių ieškinyje nurodytu pagrindu ar argumentu, reikia jį pripažinti nauju pagrindu ir todėl atmesti kaip nepriimtina.
- 19 Ketvirta, skundžiamo sprendimo 59 ir 60 punktuose Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad šiuo atveju neįvykdyta Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlyga, susijusi su veiksmu, dėl kurių priekaištaujama Tarybai, neteisėtumu, todėl ieškinytis turi būti atmestas ir nereikia nagrinėti kitų tokios atsakomybės atsiradimo sąlygų.

Šalių reikalavimai Teisingumo Teisme

- 20 Apeliaciniu skundu apeliantas Teisingumo Teismo prašo:
- iš dalies panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - visų pirma įpareigoti Sąjungą atlyginti žalą, patirtą nustačius ir palikus galioti jam skirtas ribojamąsias priemones, kurios buvo panaikintos sprendimu dėl panaikinimo, ir jam sumokėti 68 651 318 EUR sumą turtinei žalai atlyginti ir 52 547 415 EUR sumą neturtinei žalai atlyginti,

- subsidiariai – grąžinti bylą nagrinėti Bendrajam Teismui ir
- abiem atvejais priteisti iš Tarybos bylinėjimosi abiejose instancijose išlaidas.

21 Taryba Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš apelianto bylinėjimosi visose instancijose išlaidas.

22 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš apelianto bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

Dėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 23 Pirmiausia reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 32 punkte Bendrasis Teismas savo iniciatyva padarė išvadą, jog neturi jurisdikcijos nagrinėti apelianto reikalavimo dėl žalos atlyginimo, kiek šiuo reikalavimu siekiama, kad būtų atlyginta žala, tariamai patirta dėl ribojamųjų priemonių, numatytų BUSP srities sprendimuose, grindžiamuose ESS 29 straipsniu (toliau – BUSP sprendimai).
- 24 Apeliaciniame skunde apeliantas prašo panaikinti visą skundžiamą sprendimą, įskaitant to sprendimo dalį, kuria atmestas reikalavimas atlyginti žalą, tariamai patirtą dėl BUSP sprendimuose numatytų ribojamųjų priemonių, tačiau pačios šios išvados neginčija.
- 25 Vis dėlto, kadangi klausimas dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos spręsti ginčą yra susijęs su viešąja tvarka, tokį klausimą vykstant procesui Teisingumo Teismas gali išnagrinėti bet kuriuo momentu, netgi savo iniciatyva (2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Elitaliana / Eulex Kosovo*, C-439/13 P, EU:C:2015:753, 37 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 26 Šiuo atžvilgiu primintina, kad remiantis ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniu sakiniu ir SESV 275 straipsnio pirma pastraipa Teisingumo Teismas iš principo neturi jurisdikcijos dėl nuostatų, susijusių su BUSP, ir jomis remiantis priimtų aktų (2014 m. birželio 24 d. Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-658/11, EU:C:2014:2025, 69 punktą ir 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 60 punktą).
- 27 Vis dėlto Sutartyse aiškiai nustatytos dvi šio principo išimtys. Pirma, tiek ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje, tiek SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje numatyta, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją tikrinti, kaip laikomasi ESS 40 straipsnio. Antra, ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje šiam teismui priskirta jurisdikcija tikrinti tam tikrų sprendimų, nurodytų SESV 275 straipsnio antroje pastraipoje, teisėtumą. Pastarojoje nuostatoje įtvirtinta šio teismo jurisdikcija priimti sprendimus dėl ieškinių, pareiktų pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytas sąlygas dėl Tarybos sprendimų, priimtų remiantis nuostatomis dėl BUSP, kuriais nustatomos fiziniams ar juridiniams asmenims skirtos ribojamosios priemonės, teisėtumo kontrolės (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 60 punktą).

- 28 Nagrinėjamu atveju sprendime dėl panaikinimo Bendrasis Teismas dėl nepakankamo motyvavimo, kiek tai susiję su apeliantu, panaikino BUSP sprendimus ir SESV 215 straipsniu grindžiamus reglamentus, susijusius su ribojamosiomis priemonėmis, kuriais, nors ir nesusijusiais su BUSP, įgyvendinami minėti sprendimai. Savo ieškinyje dėl žalos atlyginimo, pareikštame priėmus sprendimą dėl panaikinimo, apeliantas neatskyrė Sąjungos atsakomybės, kylančios iš šių BUSP sprendimų, nuo Sąjungos atsakomybės, kylančios iš šių reglamentų.
- 29 Neginčijama, kad, kaip Bendrasis Teismas teisingai iš esmės nusprendė skundžiamo sprendimo 31 punkte, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją nagrinėti reikalavimą atlyginti žalą, apelianto tariamai patirtą dėl šiuose reglamentuose jam numatytų ribojamųjų priemonių.
- 30 Teisingumo Teismas jau yra taikęs sąlygas, susijusias su Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimu panaikinus reglamentus, grindžiamus SESV 215 straipsniu, be kita ko, 2017 m. gegužės 30 d. Sprendime *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402).
- 31 Be to, SESV 275 straipsnyje išties aiškiai nenurodyta Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija priimti sprendimą dėl žalos, tariamai patirtos dėl BUSP sprendimuose numatytų ribojamųjų priemonių.
- 32 Vis dėlto, pirma, ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje yra numatyta Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal ESS 19 straipsnį suteiktos bendrosios jurisdikcijos užtikrinti, kad aiškinant ir taikant Sutartis būtų laikomasi teisės, taisyklės išimtis. Todėl 24 straipsnio 1 dalis ir 275 straipsnio pirma pastraipa, minėtos pirmiau, turi būti aiškinamos siaurai (2014 m. birželio 24 d. Sprendimo *Parlamentas / Taryba*, C-658/11, EU:C:2014:2025, 70 punktas ir 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir kt.*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 40 punktas).
- 33 Be to, ieškinyje dėl žalos atlyginimo yra savarankiška teisių gynimo priemonė, kuri teisių gynimo priemonių sistemoje turi ypatingą funkciją ir kuriai taikomos įgyvendinimo sąlygos, nustatytos atsižvelgiant į jos specifinį tikslą (1971 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Lütticke / Komisija*, 4/69, EU:C:1971:40, 6 punktas ir 2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 40 punktas).
- 34 Antra, ieškinyje dėl žalos atlyginimo turi būti vertinamas atsižvelgiant į visą Sutartyse įtvirtintą privačių asmenų teisminės apsaugos sistemą (šiuo klausimu žr. 1979 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Amylum ir Tunnel Refineries / Taryba ir Komisija*, 116/77 ir 124/77, EU:C:1979:273, 14 punktą ir 1984 m. balandžio 12 d. Sprendimo *Unifrex / Komisija ir Taryba*, 281/82, EU:C:1984:165, 11 punktą), nes šis ieškinyje prisideda prie šios apsaugos veiksmingumo (šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Reynolds Tobacco ir kt. / Komisija*, C-131/03 P, EU:C:2006:541, 82 ir 83 punktus).
- 35 Tiek iš ESS 2 straipsnio, esančio ES sutarties bendrosiose nuostatose, tiek iš ESS 21 straipsnio, susijusio su Sąjungos išorės veiksmais, į kurių daroma nuoroda ESS 23 straipsnyje, susijusiame su BUSP, matyti, kad Sąjunga grindžiama, be kita ko, teisinės valstybės principu (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 72 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 36 Be to, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio, kuris dar kartą patvirtina veiksmingos teisminės gynybos principą, pirmoje pastraipoje reikalaujama, kad kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turėtų teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis. Pats veiksmingos teisminės kontrolės egzistavimas, skirtas Sąjungos teisės nuostatų laikymuisi užtikrinti, yra neatsiejamas nuo teisinės valstybės egzistavimo (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 73 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 37 Kaip priminta šio sprendimo 29 ir 30 punktuose, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl ieškinio dėl žalos atlyginimo tiek, kiek jis susijęs su SESV 215 straipsniu grindžiamuose reglamentuose numatytais ribojamosiomis priemonėmis.
- 38 Šiuo straipsniu, kuris nustato sąsają tarp ES sutarties tikslų BUSP srityje ir Sąjungos veiksmų, susijusių su ekonominėmis priemonėmis, priklausančiomis ESV sutarčiai, Tarybai leidžiama priimti reglamentus kvalifikuotąja balsų dauguma, remiantis bendru vyriausiojo įgaliotinio ir Komisijos pasiūlymu, siekiant įgyvendinti ribojamąsias priemones, kai jos patenka į ESV sutarties taikymo sritį, ir, be kita ko, tam, kad būtų užtikrintas vienodas jų taikymas visose valstybėse narėse (2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 89 punktą).
- 39 Tokiomis aplinkybėmis, kaip savo išvados 67 ir 68 punktuose iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, būtinas Sąjungos teisėje numatytos teisminės gynybos sistemos darnumas reikalauja, kad, siekiant išvengti fizinių ar juridinių asmenų, kuriems taikomos priemonės, teisminės gynybos spragos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat turėtų turėti jurisdikciją priimti sprendimą dėl žalos, tariamai patirtos dėl BUSP sprendimuose numatytų ribojamųjų priemonių.
- 40 Galiausiai negalima pritarti Tarybos teiginiui, kad atsižvelgiant į tai, jog SESV 215 straipsniu grindžiamuose reglamentuose iš esmės pakartojami sprendimai, kurių teisinis pagrindas yra ESS 29 straipsnis, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisdikcija priimti sprendimą dėl žalos, tariamai patirtos dėl pagal SESV 215 straipsnį priimtų ribojamųjų priemonių, užtikrina visapusišką atitinkamų fizinių ar juridinių asmenų teisminę apsaugą.
- 41 Iš tiesų, kaip pripažįsta pati Taryba, BUSP sprendimai ir SESV 215 straipsniu grindžiami reglamentai, kuriais siekiama juos įgyvendinti, gali nebūti materialiai identiški. Visų pirma, kiek tai susiję su fiziniais asmenimis, leidimo atvykti į valstybių narių teritoriją apribojimai gali būti įtraukti į BUSP sprendimus, bet nepakartoti SESV 215 straipsniu grindžiamuose reglamentuose.
- 42 Be to, viešas paskelbimas apie asmenis, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, užtraukia negarbę ir nepasitikėjimą (šiuo klausimu žr. 2013 m. gegužės 28 d. Sprendimo *Abdulrahim / Taryba ir Komisija*, C-239/12 P, Rink., EU:C:2013:331, 70 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), todėl negalima atmesti galimybės, kad tai sukels žalos ir pateisins ieškinio dėl žalos atlyginimo pareiškimą.
- 43 Taigi pagal asmenų ar subjektų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, veiksmingos teisminės gynybos principą tam, kad ši gynyba būtų visapusiška, reikalaujama, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas galėtų priimti sprendimą dėl šių asmenų ar subjektų pareikšto ieškinio dėl žalos, padarytos BUSP sprendimuose numatytais ribojamosiomis priemonėmis, atlyginimo.
- 44 Taigi reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas, o apeliacinio skundo atveju – Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl ieškinio dėl žalos atlyginimo, kiek šiuo ieškiniu siekiama žalos, tariamai patirtos dėl BUSP sprendimuose fiziniams ar juridiniams asmenims nustatytų ribojamųjų priemonių, atlyginimo.
- 45 Šios išvados nepaneigia Tarybos argumentas, grindžiamas 2007 m. vasario 27 d. Sprendimu *Gestoras Pro Amnistía ir kt. / Taryba* (C-354/04 P, EU:C:2007:115, 46 punktą) ir 2007 m. vasario 27 d. Sprendimu *Segi ir kt./Taryba* (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 46 punktą). Iš šių sprendimų matyti, kad pagal tuo metu galiojusias Sutartis ES 35 straipsnis nesuteikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui jokios jurisdikcijos nagrinėti bet kokį ieškinį dėl žalos atlyginimo, susijusį su iki Lisabonos sutarties galiojusios ES sutarties redakcijos VI antraštine dalimi „Policijos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose nuostatos“.

- 46 Taryba remiasi 2007 m. vasario 27 d. Sprendimu *Segi ir kt. / Taryba* (C-355/04 P, EU:C:2007:116, 50 ir 56 punktai) ir teigia, kad reikia taikyti tokį patį aiškinimą, kiek tai susiję su BUSP, kuri buvo reglamentuojama iki Lisabonos sutarties galiojusios ES sutarties redakcijos V antraštinėje dalyje, nes tik valstybių narių teismai turi jurisdikciją nagrinėti šioje srityje pareikštus ieškinius dėl žalos atlyginimo.
- 47 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Sutarčių struktūra pasikeitė, palyginti su buvusiu tuo metu, kai klostėsi faktinės aplinkybės byloje, kuriose priimti šio sprendimo 45 punkte minėti sprendimai. Nuo to laiko Lisabonos sutartimi, įsigaliojusia 2009 m. gruodžio 1 d., Sąjungai suteiktas vienas teisinis subjektiškumas, įtvirtintas ESS 47 straipsnyje, ir nebeliko anksčiau taikyto Europos bendrijos ir Europos Sąjungos atsiejimo. Tai, be kita ko, reiškia su BUSP susijusių nuostatų integravimą į bendrą Sąjungos teisę, tačiau šiai politikai vis dėlto taikomos konkrečios taisyklės ir procedūros, kaip matyti iš ESS 24 straipsnio (šiuo klausimu žr. 2017 m. kovo 28 d. Sprendimo *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 91 punktą).
- 48 Iš šios naujos struktūros matyti, kad, siekiant įvertinti dabartinę Europos Sąjungos Teisingumo Teismo kompetencijos BUSP srityje apimtį, visiškai nereikšmingos ES sutarties nuostatos dėl šios institucijos kompetencijos, kurios taikytos iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo, todėl nereikšmingi ir Tarybos nurodyti Teismo sprendimai.
- 49 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 30 punkte nusprendė, kad ieškinys dėl žalos, kurią fizinis ar juridinis asmuo tariamai patyrė dėl BUSP sprendimuose numatytų ribojamųjų priemonių, atlyginimo nepriklauso jo jurisdikcijai.
- 50 Vis dėlto reikia priminti, kad jei Bendrojo Teismo sprendimo motyvuose kalbama apie Sąjungos teisės pažeidimą, tačiau to sprendimo rezoliucinė dalis grindžiama kitais teisiniais motyvais, dėl tokio pažeidimo šis sprendimas neturi būti panaikintas, tačiau reikia pakeisti jo motyvus (2017 m. liepos 26 d. Sprendimo *Taryba / LTTE*, C-599/14 P, EU:C:2017:583, 75 punktas).
- 51 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad sprendimu dėl panaikinimo BUSP sprendimai ir reglamentai, grindžiami SESV 215 straipsniu, buvo panaikinti dėl tų pačių motyvų, kad apeliantas, pareikšdama ieškinį dėl žalos atlyginimo, nedarė skirtumo tarp deliktinės atsakomybės, kylančios iš šių sprendimų ir iš šių reglamentų, ir kad skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė visą šį ieškinį.
- 52 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad šio sprendimo 49 punkte konstatuota teisės klaida neturėtų įtakos skundžiamo sprendimo rezoliucinei daliai, jeigu nė vienas iš apeliacinio skundo pagrindų negalėtų paneigti Bendrojo Teismo vertinimo, susijusio su ieškinio dėl žalos atlyginimo pagrįstumu.

Dėl pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

- 53 Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas grindžiamas tuo, kad sprendimu dėl panaikinimo panaikintų aktų nepakankamas motyvavimas yra pakankamai sunkus Sąjungos teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimas.
- 54 Apeliantas teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų, kai skundžiamo sprendimo 43 punkte nusprendė, kad SESV 296 straipsnyje įtvirtintos pareigos motyvuoti pažeidimas savaime nesukelia Sąjungos atsakomybės.

- 55 Iš tiesų jurisprudencija, kuria rėmėsi Bendrasis Teismas, neturi reikšmės, nes ji susijusi su reglamentuojamojo pobūdžio aktais, o ne su individualiai taikomomis ribojamosiomis priemonėmis, kurios, kaip nagrinėjamu atveju, turi didelę įtaką atitinkamų asmenų teisėms ir laisvėms.
- 56 Be to, pareiga motyvuoti yra pagrindinis gero teisingumo vykdymo elementas. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas, be kita ko, 2007 m. vasario 8 d. Sprendime *Groupe Danone / Komisija* (C-3/06 P, EU:C:2007:88, 68 punktą) konstatavo, kad teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą paisymo principas yra esminis visose procedūrose, kuriose gali būti skirtos individualios sankcijos, turinčios žalingų pasekmių. Tokia pareiga yra dar svarbesnė, kalbant apie sprendimus, kuriais, kaip individualiai taikomų ribojamųjų priemonių atveju, yra daroma žala, turint omenyje patį šių sprendimų dalyką.
- 57 Galiausiai apeliantas subsidiariai priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad šis nusprendė, jog neprivalo savo iniciatyva *in concreto* įvertinti tariamo pažeidimo sunkumo, kad nustatytų, ar tai yra pakankamai sunkus Sąjungos teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimas.
- 58 Taryba ir Komisija ginčija šiuos argumentus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 59 Skundžiamo sprendimo 43 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad remiantis suformuota jurisprudencija pareigos motyvuoti pažeidimas savaime nesukelia Sąjungos atsakomybės.
- 60 Apeliantas teigia, kad ši jurisprudencija taikoma tik tuo atveju, kai reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas yra nemotyvuotas ar nepakankamai motyvuotas.
- 61 Šiuo klausimu reikia priminti, kad teisių gynimo priemonių sistemos aspektu visuotinai taikomų aktų motyvais siekiama leisti Teisingumo Teismui vykdyti teisėtumo kontrolę pagal SESV 263 straipsnį asmenų, kuriems tokia teisių gynimo priemonė suteikta pagal ESV sutartį, naudai (šiuo klausimu žr. 1982 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Kind / EEB*, 106/81, EU:C:1982:291, 14 punktą). Vis dėlto galimas nepakankamas visuotinai taikomo akto motyvavimas negali savaime sukelti Sąjungos atsakomybės (šiuo klausimu žr. 1982 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Kind / EEB*, 106/81, EU:C:1982:291, 14 punktą ir 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Eurocoton ir kt. / Taryba*, C-76/01 P, EU:C:2003:511, 98 punktą).
- 62 Teisingumo Teismas taip pat pažymėjo, kad nepakankamas akto, kuriuo nustatoma ribojamoji priemonė, motyvavimas savaime nėra toks, kad galėtų kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė (2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 103 punktą). Todėl, priešingai, nei teigia apeliantas, ši jurisprudencija taikoma ne tik visuotinai taikomam aktui, bet ir aktui, kuriuo nustatomos individualiai taikomos ribojamosios priemonės.
- 63 Todėl reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 43 punkte Bendrasis Teismas teisingai konstatavo, jog nepakankamas aktų, kuriais apeliantai nustatytos ribojamosios priemonės, motyvavimas savaime nėra toks, kad galėtų kilti Sąjungos deliktinė atsakomybė, ir todėl atmesti pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą.
- 64 Vis dėlto pažymėtina, kad SESV 296 straipsnyje numatyta pareiga motyvuoti yra esminis procedūrinis reikalavimas ir jį reikia skirti nuo motyvų pagrįstumo, nuo kurio priklauso, ar ginčijamas aktas yra teisėtas iš esmės. Iš tikrųjų tam tikro sprendimo motyvacija formaliai atskleidžia motyvus, kuriais grindžiamas šis sprendimas. Jeigu šie motyvai nepagrįsti arba juose yra klaidų, tokie trūkumai lemia sprendimo turinio neteisėtumą, bet ne jo motyvavimo trūkumą (2008 m. liepos 10 d. Sprendimo

Bertelsmann ir Sony Corporation of America / Impala, C-413/06 P, EU:C:2008:392, 181 punktas ir 2017 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Ludwig-Bölkow-Systemtechnik / Komisija*, C-250/16 P, EU:C:2017:871, 16 punktas).

- 65 Darytina išvada, kad, kaip savo išvados 88 punkte iš esmės nurodė generalinis advokatas, Sąjungos atsakomybė gali kilti, be kita ko, tada, kai Sąjungos aktai, kuriais grindžiama ribojamoji priemonė, yra nepakankamai motyvuoti arba nemotyvuoti ir Taryba nepateikia įrodymų, galinčių patvirtinti šios priemonės pagrįstumą, jeigu asmuo ar subjektas, kuriam skirta ši priemonė, aiškiai nurodo atitinkamą pagrindą savo ieškinyje dėl žalos atlyginimo.

Dėl antrojo pagrindo

Šalių argumentai

- 66 Antrasis apeliacinio skundo pagrindas susijęs su tuo, kad dėl ribojamųjų priemonių panaikinimo rėmimasis pakankamai sunkiu teisės į veiksmingą teisminę gynybę pažeidimu netampa bereikšmis.
- 67 Apeliantas pažymi, kad pagal skundžiamo sprendimo 51 punktą teisė į veiksmingą teisminę gynybę iš esmės yra procesinio pobūdžio, nes apima tik teisę pareikšti ieškinį dėl panaikinimo.
- 68 Vis dėlto sprendime dėl panaikinimo Bendrasis Teismas nenusprendė dėl visų nurodytų prieštaravimų, nes ribojamąsias priemones panaikino tik dėl nepakankamo aktų, kuriais nustatytos ribojamosios priemonės, motyvavimo. Tačiau apeliantas taip pat rėmėsi savo teisės į veiksmingą teisminę gynybę pažeidimu. Savo ieškinyje dėl žalos atlyginimo jis galėjo remtis šiuo pažeidimu, nes nebuvo nuspręsta dėl visų jo argumentų.
- 69 Be to, apeliantas mano, kad panaikinus neteisėtą ribojamąją priemonę kritika, susijusi su Tarybos neteisėtais veiksmais, sudarančiais sunkų teisės į veiksmingą teisminę gynybę pažeidimą, netampa bereikšmė. Taigi galimo šios teisės pažeidimo nagrinėjimas priklauso nuo Tarybos turimos diskrecijos apimties, palyginti su pažeista norma, atsižvelgiant į neteisėto elgesio sunkumą ir, be kita ko, trukmę.
- 70 Šiuo klausimu 2017 m. gegužės 30 d. Sprendime *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 40 punktas) Teisingumo Teismas konstatavo, kad net jeigu ribojamoji priemonė panaikinama pareiškus ieškinį dėl panaikinimo, įvykdyti neteisėti veiksmai gali būti pakankamai sunkus Sąjungos teisės, įskaitant teisę į veiksmingą teisminę gynybę, pažeidimas.
- 71 Taryba ir Komisija teigia, kad šį pagrindą reikia atmesti.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 72 Pirmiausia reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 55 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog ieškinyje nurodytas pagrindas ir argumentai, kuriais siekiama įrodyti, kad padarytas pakankamai sunkus Sąjungos teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimas, galintis sukelti Sąjungos deliktinę atsakomybę, grindžiami tik sprendime dėl panaikinimo Bendrojo Teismo konstatuotais neteisėtais veiksmais.
- 73 Tokio vertinimo apeliantas savo apeliaciniame skunde neginčija.
- 74 Ieškinyje, kurį išnagrinėjus priimtas sprendimas dėl panaikinimo, apeliantas teigė, kad pareiga motyvuoti teisės aktus kyla iš SESV 296 straipsnio antros pastraipos, taip pat, be kita ko, iš teisės į veiksmingą teisminę gynybę.

- 75 Šio ieškinio dalyje „Pareigos nurodyti pakankamus motyvus nepaisymas“ apeliantas padarė išvadą, kad „sprendimas [jį] įtraukti <...> į sąrašus yra nepakankamai motyvuotas, o tai yra SESV 296 straipsnio antros pastraipos, teisės į gerą administravimą, teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimas“.
- 76 Todėl argumentas dėl teisės į veiksmingą teisminę gynybą, kuri nurodė apeliantas, iš tikrųjų buvo susijęs su prieštaravimu dėl pareigos motyvuoti pažeidimo ir nebuvo savarankiškas prieštaravimas.
- 77 Be to, nors ištis niekas apeliantui netrukdo pareiškiant ieškinį dėl žalos atlyginimo, kaip antai ieškinį, kurį išnagrinėjus buvo priimtas skundžiamas sprendimas, remtis neteisėtais veiksmais, kuriais pažeista teisė į veiksmingą teisminę gynybą, vis dėlto reikia pažymėti, kad apeliantas neįrodė, kodėl Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 51 punkte nusprendė, kad Taryba nepadarė tokio pažeidimo.
- 78 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, antrąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti.

Dėl trečiojo ir šeštojo pagrindų

Šalių argumentai

- 79 Trečiasis ir šeštasis apeliacinio skundo pagrindai, kuriuos reikia nagrinėti kartu, yra susiję su teisės klaida ir ieškinio iškreipimu, nes Bendrasis Teismas atmetė pagrindą, nurodytą dublike.
- 80 Šiuo klausimu apeliantas teigia, kad skundžiamo sprendimo 52–58 punktuose Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes tik patikrino, ar vienas iš jo dublike nurodytų neteisėtų veiksmų, t. y. kad nustatydamas asmenis ir subjektus, kuriems turi būti taikomos ribojamosios priemonės, Taryba netaikė kriterijaus, kurį ji tvirtina taikiusi, buvo aiškiai nurodytas ieškinyje, nepatikrinęs, ar šis neteisėtas veiksmas buvo netiesiogiai nurodytas.
- 81 Jis teigia, kad Bendrasis Teismas turėjo išsiaiškinti, ar šis pagrindas, net jei tai buvo tik jo užuomazgos, jau buvo nurodytas ieškinyje, o gal dublike išdėstytus argumentus lėmė įprasta bylos nagrinėjimo ginčo teisenos tvarka eiga. Taigi apeliantas tik atsakė į Tarybos atsiliepime į ieškinį išdėstytus argumentus. To neišsiaiškinęs, Bendrasis Teismas neišnagrinėjo aplinkybių, reikšmingų vertinant aptariamo Sąjungos teisės pažeidimo sunkumą.
- 82 Apeliantas taip pat mano, kad tuose pačiuose 52–58 punktuose Bendrasis Teismas iškreipė apelianto ieškinį, kai kaip nepriimtina atmetė jo argumentą, kad Taryba netaikė kriterijaus, kurį ji tvirtina taikiusi, siekdama pateisinti skiriamą sankciją. Šiuo klausimu iš apelianto ieškinio matyti, kad jis iš tiesų kritikavo jam nustatytų ribojamųjų priemonių neteisėtumą, dėl kurio kyla Sąjungos atsakomybė.
- 83 Taryba ir Komisija prašo atmesti trečiąjį ir šeštąjį pagrindus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 84 Skundžiamo sprendimo 55–58 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad apelianto dublike pateiktas argumentas, susijęs su apelianto pavadinimo įtraukimo į asmenų, kuriems taikomos ribojamosios priemonės, sąrašus motyvo neatitikimu Tarybos taikytam kriterijui, kuriuo ginčijamas šio įtraukimo pagrįstumas, negali būti laikomas ieškinyje nurodyto pagrindo, kuriuo siekiama įrodyti, kad padarytas pakankamai sunkus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas, dėl kurio gali kilti Sąjungos atsakomybė, išplėtimu ir kaip naujas pagrindas turi būti atmestas kaip nepriimtinas.

- 85 Apeliantas ginčija šį aiškinimą nurodydamas, kad savo ieškinyje Bendrajam Teismui tvirtino, jog Taryba pažeidė pareigą, dėl kurios ji neturi diskrecijos, nes galėjo veikti tik taikydama atitinkamuose sprendime ir reglamentuose, nustatančiuose asmenų ir subjektų, kuriems gali būti taikomos sankcijos, kategorijas, nurodytus reglamentavimo kriterijus.
- 86 Vis dėlto reikia konstatuoti, kad šiame ieškinyje apeliantas šį argumentą susiejo su pareigos motyvuoti pažeidimu. Iš tiesų, po šio sprendimo pirmesniame punkte pateikto teiginio jis iškart pridūrė, kad „Tarybos aktų neteisėtumas susijęs su pareigos motyvuoti pažeidimu, o tai yra aiškus teisės į gynybą ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą pažeidimas“.
- 87 Todėl Bendrasis Teismas galėjo pagrįstai manyti, kad šiame ieškinyje apelianto pateiktas argumentas, susijęs su Tarybos aktų, panaikintų sprendimu dėl panaikinimo, neteisėtumu, kiek tai susiję su tuo, kad ši institucija taikė kitą kriterijų nei tas, kurį ji teigė taikiusi, buvo grindžiamas vien pareigos motyvuoti pažeidimu, o ne apelianto įtraukimo į asmenų ir subjektų, kuriems taikomos minėtuose aktuose numatytos ribojamosios priemonės, sąrašą motyvų pagrįstumo ginčijimu.
- 88 Tokiomis aplinkybėmis apeliacinio skundo trečiąjį ir šeštąjį pagrindus reikia atmesti.

Dėl ketvirtojo, penktojo ir septintojo pagrindų

Šalių argumentai

- 89 Apeliacinio skundo ketvirtasis, penktasis ir septintasis pagrindai, kuriuos reikia nagrinėti kartu, grindžiami netinkamu sprendimo dėl panaikinimo aiškinimu, klaidingu konstatavimu, kad nepateikimas apeliantui jo kaltę patvirtinančių įrodymų neįrodo pakankamai sunkaus Sąjungos teisės normos pažeidimo, taip pat ieškinių iškraipymu, nes nurodytus neteisėtumo pagrindus Bendrasis Teismas laikė susijusiais tik su pareigos motyvuoti pažeidimu.
- 90 Apeliantas nesutinka su Bendroju Teismu dėl to, kad skundžiamo sprendimo 49 ir 50 punktuose jis klaidingai aiškino sprendimą dėl panaikinimo, kalbant apie Tarybos pareigą pateikti apeliantui surinktus jo kaltę patvirtinančius įrodymus.
- 91 Iš tiesų sprendimo dėl panaikinimo 82 punkte Bendrasis Teismas aiškiai nurodė, kad Taryba pažeidė savo pareigą pateikti tokius įrodymus. Iš pirmesnių minėto sprendimo punktų matyti, kad Taryba negalėjo pateikti įrodymų, galinčių pagrįsti kaltinimus, pateisinančius apeliantui skirtą sankciją. Taigi sprendime dėl panaikinimo Bendrasis Teismas ne tik nurodė, kad vėliau pateikti dokumentai neištaisė motyvų nepakankamumo, bet ir pagrįstai konstatavo, kad Taryba neįvykdė savo pareigos pateikti surinktus apelianto kaltę patvirtinančius įrodymus ir net negalėjo nurodyti konkrečių aktų, kuriais rėmėsi.
- 92 Apeliantas taip pat teigia, kad skundžiamo sprendimo 50 punkte Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad minėtos pareigos pateikti įrodymus pažeidimas nagrinėjamu atveju neįrodo, jog padarytas pakankamai sunkus Sąjungos teisės pažeidimas, dėl kurio kyla Sąjungos atsakomybė.
- 93 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas 2017 m. gegužės 30 d. Sprendime *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402, 40 punktas) konstatavo, kad pareigos ginčo atveju pateikti ribojamųjų priemonių priėmimo motyvus pagrindžiančią informaciją ar įrodymus pažeidimas yra pakankamai sunkus teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimas. Apeliantas mano, kad toks pareigos pateikti informaciją ar įrodymus pažeidimas yra tapatus pareigos jam, kaip suinteresuotajam subjektui, pateikti surinktus jo kaltę patvirtinančius įrodymus, susijusius su jo atžvilgiu nustatytų lėšų išaldymo priemonių motyvu, pažeidimui.

94 Galiausiai apeliantas teigia, kad skundžiamo sprendimo 44 ir 45 punktuose ir 55–58 punktuose Bendrasis Teismas iškraipė jo ieškinį, nes nurodė, kad nurodyti neteisėtumo pagrindai yra susiję tik su pareigos motyvuoti pažeidimu. Šiuo klausimu apeliantas savo ieškinyje nurodė, kad nėra įrodymų, galinčių pateisinti paskirtą sankciją. Šis pagrindas nesusijęs su tuo, ką Bendrasis Teismas nurodė sprendimo dėl panaikinimo rezoliucinėje dalyje, tačiau susijęs su tuo, ką šis teismas konstatavo minėto sprendimo motyvuose.

95 Taryba ir Komisija atsikerta, kad šie pagrindai nepagrįsti.

Teisingumo Teismo vertinimas

96 Sprendimo dėl panaikinimo 82 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Taryba pažeidė pareigą motyvuoti ir pareigą pateikti apeliantui, kaip suinteresuotajam subjektui, surinktus jo kaltę patvirtinančius įrodymus, kiek tai susiję su nurodytu jam nustatytų lėšų išaldymo priemonių motyvu. Tuo remdamasis sprendimo dėl panaikinimo 83 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad reikia pritarti antrajam pagrindui, kiek jis susijęs su pareigos motyvuoti pažeidimu, ir vien ši išvada pateisina ginčijamų aktų, kiek jie susiję su apeliantu, panaikinimą.

97 Iš šių sprendimo dėl panaikinimo punktų matyti, kad Bendrasis Teismas manė, jog apelianto argumentas dėl pareigos jam pateikti kaltinamuosius įrodymus pažeidimo yra susijęs su prieštaravimu dėl pareigos motyvuoti pažeidimo.

98 Šiuo klausimu sprendimo dėl panaikinimo 68 punkte Bendrasis Teismas nurodė, kad konkrečiai kalbant apie motyvus, ieškovas iš esmės tvirtino, kad negali suprasti, kuo remiantis jis buvo įtrauktas į asmenų, kuriems taikomos lėšų išaldymo priemonės, sąrašus, kad motyvų nepakankamumo neištaisė vėliau pateikti dokumentai ir kad 2011 m. gruodžio 5 d. raštas, kurį jam išsiuntė Taryba, buvo stereotipinis.

99 Ieškinyje, dėl kurio buvo priimtas sprendimas dėl panaikinimo, pats ieškovas jo kaltę patvirtinančių įrodymų nepateikimą susiejo su pareigos motyvuoti pažeidimu, nurodytu antrajame ieškinio pagrinde.

100 Iš to matyti, kad, kaip pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 93 punkte, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 49 punkte teisingai nusprendė, jog ieškovo kaltę patvirtinančių įrodymų nepateikimas nebuvo atskiras panaikinimo motyvas.

101 Be to, reikia atmesti apelianto argumentą, susijusį su Bendrajame Teisme pateikto jo ieškinio iškraipymu, nes jo argumento, susijusio su įrodymų, galinčių pateisinti jam skirtą sankciją, nebuvimu, šis teismas nelaikė atskiru pagrindu dėl neteisėtumo.

102 Iš tiesų, kaip iš esmės pažymėjo generalinis advokatas savo išvados 95–97 punktuose, iš šio ieškinio matyti, kad, kaip konstatuota šio sprendimo 86 punkte dėl argumento, susijusio su tuo, kad Taryba taikė kitą kriterijų nei tas, kurį ji teigė taikiusi, ieškovo argumentas, jog nėra įrodymų, galinčių pateisinti jam skirtą sankciją, yra neatsiejamas nuo jo nurodyto pagrindo, susijusio su Tarybos padarytu pareigos motyvuoti pažeidimu.

103 Reikia pridurti, kad nors 2017 m. gegužės 30 d. Sprendime *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402, 40 punktas), kuriuo apeliantas remiasi apeliaciniame skunde, Teisingumo Teismas priminė Tarybai tenkančią pareigą ginčo atveju pateikti informaciją ar įrodymus, pagrindžiančius ribojamųjų priemonių nustatymo fiziniam ar juridiniam asmeniui motyvus, šis sprendimas susijęs su individualių ribojamųjų priemonių teisėtumo iš esmės teismine kontrole, o ne su pareigos motyvuoti laikymosi kontrole. Kaip matyti iš šio sprendimo 64 punkte nurodytos jurisprudencijos, pareiga motyvuoti yra esminis procedūrinis reikalavimas, kurį reikia skirti nuo motyvų pagrįstumo klausimo.

- 104 Taigi 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimas *Safa Nicu Sepahan / Taryba* (C-45/15 P, EU:C:2017:402) nėra tinkamas ketvirtajam, penktajam ir septintajam apeliacinio skundo pagrindams pagrįsti, nes, atsižvelgiant į apelianto argumentus, pateiktus tiek Bendrajame Teisme pareikštame ieškinyje dėl žalos atlyginimo, tiek apeliacinio skundo nagrinėjimo stadijoje, ši byla susijusi tik su pasekmėmis, kylančiomis dėl pareigos motyvuoti pažeidimo.
- 105 Todėl šie pagrindai, grindžiami klaidingu sprendimo dėl panaikinimo ir Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio aiškinimu, turi būti atmesti.
- 106 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir remiantis tuo, kas nurodyta šio sprendimo 52 punkte, darytina išvada, kad šio sprendimo 49 punkte konstatuota teisės klaida negali pateisinti skundžiamo sprendimo panaikinimo.
- 107 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 108 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 109 Kadangi Taryba reikalavo priteisti iš apelianto bylinėjimosi išlaidas ir šis pralaimėjo bylą, jis turi padengti savo ir Tarybos patirtas bylinėjimosi išlaidas.
- 110 Pagal minėto reglamento 140 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad į bylą įstojusios valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas, Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinį skundą.**
- 2. *Bank Refah Kargaran* padengia savo ir Europos Sąjungos Tarybos bylinėjimosi išlaidas.**
- 3. Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.